

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
lica odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-01-42-A
Datum: 2. april 2008.
Original: engleski

PRED ŽALBENIM VEĆEM

U sastavu: sudija **Andrésia Vaz**, predsedavajuća
sudija **Mohamed Shahabuddeen**
sudija **Mehmet Güney**
sudija **Theodor Meron**
sudija **O-Gon Kwon**

Sekretar: g. **Hans Holthuis**

Odluka od: 2. aprila 2008.

TUŽILAC

protiv

PAVLA STRUGARA

JAVNA REDIGOVANA VERZIJA

**ODLUKA PO ZAHTEVU ODBRANE ZA PRIVREMENO PUŠTANJE NA
SLOBODU IZ RAZLOGA SAOSEĆAJNOSTI**

Tužilaštvo:

gđa **Helen Brady**
gđa **Michelle Jarvis**
g. **Xavier Tracol**

Odbrana:

g. **Goran Rodić**
g. **Vladimir Petrović**

Prevod

1. Žalbeno veće Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. (u daljem tekstu: Žalbeno veće, odnosno Međunarodni sud) rešava po poverljivom "Zahtevu odbrane za privremeno puštanje na slobodu iz razloga saosećajnosti sa poverljivim dodacima" (u daljem tekstu: Zahtev), koji je Pavle Strugar (u daljem tekstu: Strugar) podneo 18. marta 2008. Tužilaštvo je odgovorilo 20. marta 2008. usprotivivši se Zahtevu.¹ Strugar je dostavio repliku 26. marta 2008.²

2. Dana 31. januara 2005. Pretresno veće II osudilo je Strugara na osnovu člana 7(3) Statuta Međunarodnog suda (u daljem tekstu: Statut) za zločine napada na civile, uništavanje i hotimično nanošenje štete ustanovama namenjenim religiji, dobrotvornim svrhama i obrazovanju, umetnosti i nauci, istorijskim spomenicima i umetničkim i naučnim delima prema članu 3 Statuta.³ Strugaru je izrečena kazna od osam godina zatvora.⁴ Žalbeno veće trenutno rešava po žalbama na Prvostepenu presudu koje su uložile obe strane u postupku.⁵

I. MERODAVNO PRAVO

3. U skladu s pravilom 65(I) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (u daljem tekstu: Pravilnik), osuđeni može uložiti zahtev za privremeno puštanje na slobodu na određeno vreme. Na osnovu pravila 107 Pravilnika, pravilo 65 primenjuje se u celosti, *mutatis mutandis*, na zahteve upućene Žalbenom veću u skladu s ovom odredbom.⁶ Pravilo 65(I) Pravilnika tako predviđa da Žalbeno veće može da odobri privremeno puštanje na slobodu ukoliko se uverilo (i) da će se žalilac, ako bude pušten, pojaviti na žalbenom pretresu, odnosno da će se predati u pritvor po isteku određenog roka, kako već bude slučaj; (ii) da žalilac, ako bude pušten, neće predstavljati opasnost ni za jednu žrtvu, svedoka ni bilo koje drugo lice, i;

¹ Poverljivi Odgovor Tužilaštva na hitni zahtev odbrane za privremeno puštanje na slobodu na osnovu saosećanja, dostavljen 20. marta 2008. (u daljem tekstu: Odgovor).

² Poverljivi Zahtev odbrane za odobrenje za dostavljanje replike i Replika odbrane na "Odgovor Tužilaštva na hitni zahtev odbrane za privremeno puštanje na slobodu iz razloga saosećajnosti" dostavljen 26. marta 2008. (u daljem tekstu: Replika).

³ *Tužilac protiv Pavla Strugara*, predmet br. IT-01-42-T, Presuda, 31. januar 2005. (u daljem tekstu: Prvostepena presuda), par. 478.

⁴ *Ibid.*, par. 481.

⁵ Najava žalbe odbrane, 2. mart 2005. i Žalbeni podnesak odbrane, 8. jul 2005; Odgovor odbrane, 27. jun 2005; Replika odbrane na podnesak respondenta, 1. septembar 2005; Najava žalbe Tužilaštva, 2. mart 2005. i Žalbeni podnesak Tužilaštva, 17. maj 2005; Odgovor Tužilaštva, 17. avgusta 2005; Replika Tužilaštva na podnesak respondenta, 12. jul 2005; *Addendum* Tužilaštva vezan za nedavnu sudsku praksu u skladu s Nalogom od 23. avgusta 2007, 1. oktobar 2007. (zajednički naziv: žalbe).

⁶ Upoređi, *Tužilac protiv Fatmira Limaja i drugih*, predmet br. IT-03-66-A, Odluka po Zahtevu u ime Haradina Bale za privremeno puštanje na slobodu, 14. februar 2008. par. 4.

Prevod

(iii) da postoje posebne okolnosti koje opravdavaju takvo puštanje. Ti uslovi moraju se razmatrati kumulativno.⁷ Žalbno veće podseća da "o tome da li žalilac ispunjava te uslove treba odlučivati na osnovu kriterijuma najveće verovatnoće, a Žalbno veće, ocenjujući uverljivost dokaza, treba da uzme u obzir činjenicu da je pojedinac već osuđen".⁸

II. DISKUSIJA

A. Preliminarna pitanja

4. Žalbno veće konstatuje da Stugar traži pravo da dostavi repliku prema pravilu 126bis Pravilnika.⁹ Žalbno veće podseća da, prema Uputstvu o postupku podnošenja pismenih podnesaka u žalbenom postupku pred Međunarodnim sudom,¹⁰ strana koja podnosi žalbu na presudu, a podnosi zahtev, ne mora da traži odobrenje pre nego što dostavi repliku i da, stoga, to ne mora da uradi ni Stugar.¹¹ Međutim, u istoj odredbi Uputstva navedeno je da replika treba da bude podnesena u roku od četiri dana od podnošenja odgovora, što znači da je Repliku trebalo dostaviti do 25. marta 2008. i da je, stoga, podnesena kasno. Žalbno veće je ranije odlučilo da podnesak, uprkos tome što nije iznesen valjan razlog za njegovo kasno dostavljanje, u interesu pravde može smatrati prihvatljivim, imajući u vidu "stalnu zbrku u vezi sa primenjivim pravilima o postupku u žalbenim postupcima" bez obzira na brojna prethodna objašnjenja Žalbenog veća.¹² U ovom slučaju Žalbno veće smatra da je u Replici smisleno objašnjeno Stugarovo mišljenje o tom pitanju i stoga prihvata da razmotri argumente sadržane u njoj.

B. Argumenti strana u postupku

⁷ *Tužilac protiv Dragana Zelenovića*, predmet br. IT-96-23/2-ES, Odluka po Zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu, 21. februar 2008, par. 3; *Tužilac protiv Radoslava Brđanina*, predmet br. IT-99-36-A, Odluka po Zahtjevu Radoslava Brđanina za privremeno puštanje na slobodu, 23. februar 2007. (u daljem tekstu: Odluka u predmetu *Brđanin*), par. 5; *Tužilac protiv Stanislava Galića*, predmet br. IT-98-29-A, Oduka po molbi odbrane za privremeno puštanje na slobodu Stanislava Galića, 23. mart 2005. (u daljem tekstu: Odluka u predmetu *Galić*), par. 3; *Tužilac protiv Darija Kordića i Marija Čerkeza*, predmet br. IT-95-14/2-A, Odluka po zahtjevu Marija Čerkeza za privremeno puštanje na slobodu, 12. decembar 2003. (u daljem tekstu: Odluka u predmetu *Kordić i Čerkez*), par. 10.

⁸ Odluka u predmetu *Limaj*, par. 5; Oduka u predmetu *Galić*, par. 3; *Tužilac protiv Blagoja Simića*, predmet br. IT-95-9-A, Odluka po zahtjevu Blagoja Simića na osnovu pravila 65(I) za privremeno puštanje na slobodu na određeno vreme radi prisustva parastosu za oca, 21. oktobar 2004. (u daljem tekstu: Odluka u predmetu *Simić* od 21. oktobra 2004.), par. 14.

⁹ Replika, par. 3-6.

¹⁰ IT/155/Rev. 3, 16. septembar 2005. (u daljem tekstu: Uputstvo), par. 14.

¹¹ Upoređi, *Tužilac protiv Sefera Halilovića*, predmet br. IT-01-48-A, 27. oktobar 2006., par. 5.

¹² Vidi *Tužilac protiv Fatmira Limaja i drugih*, predmet br. IT-03-66-A, Odluka po Zahtjevu Haradinaja za pristup, Zahtev Balaja za spajanje postupaka i Zahtev Balaja za pristup poverljivom materijalu u predmetu *Limaj*, 31. oktobar 2006., par. 5, gde se pominje Odluka po zahtjevima za pristup poverljivom materijalu u predmetu br. IT-02-60-A, *Tužilac protiv Vidoja Blagojevića i Dragana Jokića*, 16. novembar 2005. par. 3-4.

Prevod

5. U svom Zahtevu Strugar traži da bude privremeno pušten na slobodu na najviše deset dana u periodu od 20. marta do 20. aprila 2008. kako bi posetio brata i sestru u Beogradu, koji imaju 73, odnosno 87 godina i veoma su bolesni.¹³ Strugar tvrdi da je njegov brat u "teškom zdravstvenom stanju" i da [REDIGOVANO].¹⁴ Osim toga, tvrdi da mu je sestra [REDIGOVANO]. Pati od [REDIGOVANO], a ima i druge simptome i bolesti zbog čega je u potpunosti zavisna od tuđe nege.¹⁵ Strugar u dodatku prilaže lekarske potvrde o zdravstvenom stanju svog brata i sestre.¹⁶ Uzimajući u obzir te faktore, Strugar tvrdi da njegovi brat i sestra zbog svog zdravstvenog stanja i starosti nisu u stanju da putuju i da ga posete u Pritvorskoj jedinici Ujedinjenih nacija u Hagu.¹⁷ On dodaje da bi u datim okolnostima privremeno puštanje na slobodu moglo biti poslednja i jedina mogućnost da ih vidi žive.¹⁸

6. Strugar takođe tvrdi da su zahtevi za privremeno puštanje na slobodu na fiksni period iz razloga saosjećajnosti već odobravani u drugim predmetima pred Međunarodnim sudom nakon što je dokazano postojanje posebnih okolnosti u skladu s pravilom 65(I)(iii) Pravilnika.¹⁹ Njegovo mišljenje je da, u ovom slučaju, bolest i starost njegovog brata i sestre predstavljaju posebne okolnosti zbog "toga što je nemoguće predvideti koliko im je još života ostalo".²⁰

7. Na kraju, Strugar ponavlja da je dosad u potpunosti poštovao uslove koje mu je Međunarodni sud postavljao prilikom ranijih puštanja na slobodu i tvrdi da je zbog njegove starosti i lošeg zdravstvenog stanja "bilo kakva mogućnost njegovog bega praktično nemoguća".²¹ S tim u vezi Strugar navodi adresu na kojoj će, ako bude pušten,²² boraviti u Beogradu i potvrđuje da je podneo zahtev za dobijanje garancija od Republike Srbije koje će,

¹³ Zahtev, par. 1, 3, 4, 10.

¹⁴ *Ibid.*, par. 3.

¹⁵ *Ibid.*, par. 4.

¹⁶ *Ibid.*, Dodatak 1 i 2.

¹⁷ *Ibid.*, par. 5.

¹⁸ *Ibid.*, par. 5-6.

¹⁹ Zahtev, par. 7, gde se pominje Odluka po molbi za privremeno puštanje na slobodu u predmetu IT-97-25-A, *Tužilac protiv Milorada Krnojelca*, 12. decembar 2002., par. 10; kao i Odluka kojom se odobrava privremeno puštanje na slobodu Haradinu Bali da prisustvuje pomenu za svog brata i da ispoštuje tradicionalni period žalosti, 1. septembar 2006. (u daljem tekstu: Odluka u predmetu *Limaj* od 1. septembra 2006.); *Tužilac protiv Blagoja Simića*, predmet br. IT-95-9-A, Odluka po zahtjevu Blagoja Simića za puštanje na slobodu tokom ograničenog perioda kako bi prisustvovao parastosu za majku, 5. maj 2006. (u daljem tekstu: Odluka u predmetu *Simić* od 5. maja 2006.), str. 3; *Tužilac protiv Limaja i drugih*, predmet br. IT-03-66-A, Odluka kojom se odobrava privremeno puštanje na slobodu Haradina Bale kako bi prisustvovao pomenu za svoju kćerku, 20. april 2006. (u daljem tekstu: Odluka u predmetu *Limaj i drugi* od 20. aprila 2006.); Odluka u predmetu *Galić*, par. 15; Odluka u predmetu *Simić* od 21. oktobra 2004., par. 20.

²⁰ Zahtev, par. 7.

²¹ *Ibid.*, par. 8.

Prevod

po prijemu, dostaviti kao *addendum* svom Zahtevu.²³ Žalbena veće do danas nije primilo nikakav *addendum* te vrste.

8. Tužilaštvo odgovara da Strugar nije pokazao postojanje posebnih uslova u smislu pravila 65(I)(iii) Pravilnika.²⁴ Prema mišljenju Tužilaštva, takvi uslovi postoje isključivo "kada postoji neko ubedljivo opravdanje kao što je neka zdravstvena potreba samog žalioaca ili pomen povodom smrti nekog bliskog člana porodice".²⁵ Tužilaštvo dodaje da odluke na koje se poziva Strugar ne ide u prilog njegovom Zahtevu jer se uslovi u tim predmetima u velikoj meri razlikuju od ovih u njegovom, budući da nema dokaza da je zdravstveno stanje njegove sestre ili brata kritično.²⁶

9. Strugar replicira da ništa u Pravilniku ne ograničava pojam "posebnih okolnosti" isključivo na slučajeve u kojima 'postoji neko ubedljivo opravdanje kao što je neka zdravstvena potreba samog žalioaca ili pomen povodom smrti nekog bliskog člana porodice' ili kada je stanje nekog člana porodice 'kritično'.²⁷ S tim u vezi, on tvrdi da mogu postojati mnoge druge situacije koje Žalbena veće, u primeni svog diskrecionog prava, može smatrati "posebnim okolnostima" u smislu pravila 65(I)(iii) Pravilnika.²⁸ On se takođe poziva na niz odluka pretresnih veća Međunarodnog suda kojima je odobravano privremeno puštanje na slobodu iz sličnih razloga²⁹ i ponavlja da zdravstveno stanje njegove sestre i brata zbog kog nisu u stanju da ga posete u Hagu i "diskutabilno vreme" koje im je "preostalo u životu" u potpunosti predstavljaju "posebne okolnosti" u smislu pravila 65(I)(iii) Pravilnika.³⁰

C. Analiza

²² *Ibid.*, par. 10.

²³ *Ibid.*, par. 9.

²⁴ Odgovor, par. 2, 5.

²⁵ *Ibid.*, par. 2 (ispuštena fusnota), koji se odnosi na Odluku po zahtjevu za privremeno puštanje na slobodu u predmetu br. IT-96-23/2-ES, *Tužilac protiv Dragan Zelenovića*, 21. februar 2008., par. 13; *Tužilac protiv Fatmira Limaja i drugih*, predmet br. IT-03-66-A, Odluka po zahtevu Haradina Bale za privremeno puštanje na slobodu, 14. februar 2008., par. 10; Odluka u predmetu *Brđanin*, par. 6.

²⁶ Odgovor, par. 3-5.

²⁷ Replika, par. 9.

²⁸ *Ibid.*, par. 8, 10, 14.

²⁹ *Ibid.*, par. 11-12.

³⁰ *Ibid.*, par. 13.

Prevod

10. Žalbeno veće podseća da je Strugar odslužio već više od polovine kazne koju mu je izreklo Pretresno veće.³¹ Rasprava po žalbama trenutno je zakazana za 23. april 2008, a drugostepena presuda biće nakon toga pravovremeno izrečena.

11. Kao što je navedeno gore u tekstu, "[s]pecificnost žalbene faze odražava se u pravilu 65 (I)(iii) Pravilnika, koje predviđa jedan dodatni kriterij, tj. da 'postoje posebne okolnosti koje opravdavaju takvo puštanje'".³² S tim u vezi Žalbeno veće ističe da se činjenica da je nekim optuženima odobravano privremeno puštanje na slobodu do suđenja na osnovu sličnih razloga³³ ne primenjuje automatski analogijom u odnosu na lica koja je pretresno veće već osudilo i koja traže da budu privremeno puštena na slobodu u očekivanju žalbenog postupka.³⁴ Štaviše, Žalbeno veće je više puta ponovilo da uslove u skladu s pravilom 65 ocenjuje na osnovu svog diskrecionog prava, i to od slučaja do slučaja.³⁵ Stoga, Strugarovi argumenti o sličnosti njegove situacije sa situacijom optuženih koji čekaju suđenje u predmetu *Tužilac protiv Milutinovića i drugih* (IT-05-87-T) ne mogu se smatrati odlučujućim.

12. U situaciji u kojoj se podnosi molba za privremeno puštanje na slobodu u očekivanju žalbenog postupka, Žalbeno veće je zaključilo da posebne okolnosti zasnovane na humanim razlozima i saosećajnosti postoje kada za to postoji ubedljivo opravdanje kao što je neka zdravstvena potreba ili pomen povodom smrti nekog bliskog člana porodice.³⁶ Osim toga, Žalbeno veće je odobravalo privremeno puštanje na slobodu radi posete bliskom članu

³¹ Činjenica da je Strugar odslužio otprilike 54% kazne koju mu je izreklo Pretresno veće nije dovoljna da bi se smatrala posebnom okolnošću prema pravilu 65(I)(iii) Pravilnika – uporedi Odluku po zahtevu Veselina Šljivančanina za privremeno puštanje na slobodu, 11. decembar 2007, str. 3., u predmetu br. IT-95-13/1-A, *Tužilac protiv Mileta Mrkšića i Veselina Šljivančanina*, (gotovo 90% kazne odsluženo u trenutku ulaganja molbe za privremeno puštanje na slobodu u žalbenom postupku); *Tužilac protiv Envera Hadžihasanovića i Amira Kubure*, predmet br. IT-01-47-A, Odluka po zahtevu u ime Envera Hadžihasanovića za privremeno puštanje na slobodu, 20. juni 2007, par. 13 (odsluženo dve trećine kazne); *Tužilac protiv Miroslava Kvočke i drugih*, predmet br. IT-98-30/1-A, Odluka po zahtevu za privremeno puštanje na slobodu Miroslava Kvočke, 17. decembar 2003, str. 3 (odsluženo otprilike 80% kazne).

³² Odluka u predmetu *Brđanin* u kojoj se citira Odluka u predmetu *Simić* od 21. oktobra 2004.

³³ Npr. *Tužilac protiv Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-T, Odluka po zahtevu Šainovića za privremeno puštanje na slobodu u kraćem trajanju, 7. juni 2007, u kojoj je Pretresno veće odobrilo privremeno puštanje na slobodu iz razloga saosećajnosti kako bi optuženom omogućilo da poseti staru majku čije je zdravstveno stanje ozbiljno narušeno, iako je ishod još uvek krajnje neizvesan.

³⁴ Vidi *supra*, par. 3, poslednja rečenica.

³⁵ Npr. *Tužilac protiv Jadranka Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR65.5, Odluka po objedinjenoj žalbi Tužilaštva na odluke o privremenom puštanju na slobodu optuženih Prlića, Stojića, Praljka, Petkovića i Čorića, 11. mart 2008, par. 7.

³⁶ Odluka u predmetu *Brđanin*, par. 6; Odluka u predmetu *Limaj i drugi* od 1. septembra 2006, str. 1; Odluka u predmetu *Simić* od 5. maja 2006, str. 3; Odluka u predmetu *Limaj i drugi* od 20. aprila 2006, str. 2; Odluka u predmetu *Galić*, par. 15; Odluka u predmetu *Simić* od 21. oktobra 2004, para 20; vidi i u ovom predmetu: Odluka po "Podnesku odbrane: Zahtev odbrane za privremeno puštanje na slobodu radi pružanja lekarske pomoći u Republici Crnoj Gori", 16. decembar 2005, str. 2.

Prevod

porodice "izuzetno lošeg zdravlja čija smrt može nastupiti svakog časa".³⁷ Premda se Žalbeno veće slaže sa Strugarom da ne postoji konačan spisak situacija koje se mogu okarakterisati kao posebne okolnosti u smislu pravila 65(I)(iii) Pravilnika, ono smatra da je pojam ubedljivog opravdanja tesno povezan s obimom posebnih okolnosti koje mogu služiti kao opravdanje za privremeno puštanje na slobodu iz razloga saosećajnosti u žalbenoj fazi postupka pred Međunarodnim sudom. Upravo iz tog razloga se opravdanja poput želje da se provede vreme s porodicom³⁸ ili poseti blizak član porodice slabog zdravstvenog stanja³⁹ izričito ne smatraju posebnim okolnostima u smislu pravila 65(I)(iii) Pravilnika.

13. Strugar tvrdi da posebne okolnosti koje opravdavaju njegovo privremeno puštanje na slobodu u ovoj fazi postupka postoje, jer su njegova sestra i brat izuzetno lošeg zdravstvenog stanja i poodmaklih godina, zbog čega je apsolutno nemoguće predvideti koliko mu je vremena preostalo da ih vidi žive. Međutim, dostavljena lekarska dokumentacija ne ukazuje na to kako se bolest i starost mogu okvalifikovati kao ozbiljna kriza⁴⁰, a zdravstveno stanje Strugarove sestre i brata može opisati kao opasno po život. Stoga, Žalbeno veće zaključuje da Strugar nije dokazao postojanje posebnih okolnosti u smislu pravila 65(I)(iii) Pravilnika.

14. U svetlu gorenavedenog i zbog toga što su uslovi iz pravila 65(I) Pravilnika kumulativni, izlišno je da Žalbeno veće razmatra da li su u ovom slučaju zadovoljeni uslovi iz pravila 65(I)(i) ili 65(I)(ii).⁴¹

III. DISPOZITIV

15. Iz gorenavedenih razloga, Žalbeno veće **ODBIJA** Zahtev.

³⁷ *Tužilac protiv Milorada Krnojelca*, predmet br. IT-97-25-A, Odluka po zahtjevu Darija Kordića za privremeno puštanje na slobodu, 19. april 2004. (neizlečiva bolest); Odluka u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 5, 11, 12, gde je zahtjev za privremeno puštanje na slobodu odbijen zbog neizvesnosti da će se podnosilac molbe vratiti u pritvor Međunarodnog suda, s tim da ako "nastupe izuzetne okolnosti, kao na primjer znatno pogoršanje zdravlja majke Darija Kordića, odbrana može podnijeti detaljno potkrijepljen zahtjev za njegovu privremenu nadziranu posjetu majci".

³⁸ Odluka u predmetu *Šimić* od 21. oktobra 2004., par. 21.

³⁹ *Vidi* Odluku u predmetu *Brđanin*, para 6, gde se navodi Nalog Žalbenog veća po molbi za privremeno puštanje na slobodu Miroslava Kvočke, predmet br. IT-98-30/1-A, *Tužilac protiv Miroslava Kvočke i drugih*, 11. septembar 2002, str. 4.

⁴⁰ Uporedi, Odluka u predmetu *Brđanin*, par. 6.

⁴¹ Uporedi, Odluka u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 10.

Prevod

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu se merodavnim smatra tekst na engleskom.

Dana 2. aprila 2008.
U Hagu, Holandija

/potpis na originalu/
sudija Andréia Vaz,
predsedavajuća

[pečat Međunarodnog suda]